leeftijds ladder

leeftijdsladder

Alle mensen hebben rechten en plichten. Maar die verschillen wel naargelang je meerderjarig of minderjarig bent. Wat mag op welke leeftijd?

Wat is het verschil tussen minder- en meerderjarig?

Wie meerderjarig is, is verantwoordelijk voor alles wat hij doet. In België ben je meerderjarig op 18. Als je minderjarig bent, moeten je ouders toestemming geven voor bijna alles en zeker voor belangrijke zaken, zoals bv. alleen gaan wonen. In het dagelijks leven wordt die toestemming sterk gerelativeerd. Als je bv. een CD gaat kopen, mag de verkoper er van uit gaan dat er een stilzwijgende toestemming bestaat. Maar als je een grote aankoop doet zonder toestemming van je ouders, kan de rechtbank die aankoop vernietigen als de aankoop nadelig is voor jou. Die regel is bedoeld om minderjarigen te beschermen.

Tot 18 jaar kunnen je ouders bepalen hoe laat je moet thuiskomen en waar je naar school gaat. Ze kunnen bv. ook je geld beheren. Naarmate hun kinderen ouder worden, moeten ouders wel steeds meer rekening houden met de wensen en de mening van hun kinderen. Bovendien hebben ouders ook plichten. Zij moeten zorgen voor het levensonderhoud van hun kinderen, voor hun opleiding enz.

Wie een fout begaat waardoor een ander persoon schade leidt, moet die schade vergoeden. Als je jonger bent dan 18, moeten je ouders daar in principe voor opdraaien. Maar dat verschilt naargelang feit en leeftijd. Als bv. een driejarige een ruit ingooit, dan zullen zijn ouders moeten betalen. Als een zestienjarige een ruit ingooit, kan hij daar zelf verantwoordelijk voor worden gesteld.

Als je nog geen 18 bent, ben je voor de wet niet ‘handelingsbekwaam’.

leeftijdsladder

Dat betekent dat je bv. geen contracten mag tekenen. Daarenboven ben je ook procesonbekwaam en kan je dus ook geen rechtszaak aanspannen. Hiervoor ben je afhankelijk van je ouders.

Voor de wet ben je pas vanaf 18 jaar bekwaam tot ‘alle handelingen van het burgerlijk leven’. Dat betekent dat je vanaf je 18de verjaardag bv. een huurcontract kan sluiten zonder tussenkomst van wie dan ook. Je bent dan natuurlijk ook volledig verantwoordelijk voor de naleving van dat contract.

Welke rechten heb je op welke leeftijd?

0 jaar

- je krijgt een geboorteakte en je wordt ingeschreven in het bevolkingsregister: vanaf nu besta je voor de wet.
- als je naar het buitenland gaat, moeten je ouders een reispas aanvragen, de Kids-ID.

6 jaar

- je bent leerplichtig, voltijds tot 15 jaar en deeltijds tot 18 jaar
- leerplicht is geen schoolplicht (je ouders mogen bv. thuis dezelfde lessen geven als op school)

12 jaar

- je krijgt een identiteitskaart, maar je moet die niet altijd op zak hebben
- je kan een zichtrekening openen bij de bank, maar je ouders bepalen het bedrag dat je mag afhalen
- als de jeugdrechter oordeelt over omgangsrecht, voogdij enz. dan moet hij naar je mening vragen. Als je jonger bent dan 12, kàn de rechter je oproepen, maar hij moet niet. Je kan ook zelf vragen om je mening te mogen geven aan de rechter, maar hij beslist of hij naar jouw mening zal luisteren

leeftijdsladder

- meestal ga je op 12 jaar naar het secundair onderwijs. Daar is een leerlingenraad verplicht.
- je kan niet geadopteerd worden zonder jouw toestemming
- je kan een orgaan afstaan voor een zieke broer of zus (bv. een nier of beenmerg). Let op: om bloed te geven moet je 18 zijn.
- kom je in de hulpverlening terecht, dan wordt vermoed dat je bekwaam bent om in te stemmen met de jeugdhulp, om te beslissen dat je niet van je ouders wilt gescheiden worden en om je dossier in te kijken.
- je toestemming is noodzakelijk als het Comité voor Bijzondere Jeugdbijstand je wil plaatsen in een instelling of in een pleeggezin

14 jaar

- als je een misdrijf pleegt, kan men je in voorlopige hechtenis nemen (dit geldt alleen voor jongens en voor feiten waar minstens 5 jaar gevangenisstraf op staat). De periode van voorlopige hechtenis is beperkt tot 2 maanden en 5 dagen

15 jaar

- je moet je identiteitskaart altijd bij hebben
- je bent niet meer voltijds leerplichtig. Je kan kiezen voor deeltijds leren/deeltijds werken
- je kan een arbeidsovereenkomst sluiten (bv. voor een vakantiejob) en je kan daarvoor zelf loon ontvangen (onder 15 jaar wordt werken beschouwd als kinderarbeid. Je hebt een vergunning nodig om bv. mee te kunnen spelen in een musical of om te werken als fotomodel)
- je kan een procedure voeren m.b.t. afstamming (bv. erkenning van je kind of een onderzoek naar vaderschap)
- je kan ontvoogd worden, al kan je die procedure niet zelf starten. Als je ontvoogd wordt, dan kan je zelf bepaalde beslissingen nemen of je kan een eigen zaak beginnen

leeftijdsladder

16 jaar

- je mag vrijen met je lief, tenminste als hij of zij ook minstens 16 is. Als je tussen 14 en 16 bent en seks hebt met iemand die meerderjarig is, dan kan hij of zij vervolgd worden wegens aanranding van je eerbaarheid. Als je jonger dan 14 bent, en je hebt seks met een meerderjarige, dan is die strafbaar wegens verkrachting (zelfs als jij akkoord gaat).
- je mag een brommer besturen (als je een rijbewijs haalt natuurlijk)
- je mag naar een dancing of café (sterke drank bestellen mag pas als je 18 bent)
- je mag naar films ‘kinderen niet toegelaten’
- je mag een testament maken
- je mag geld afhalen van je spaarrekening (max. 125€ per maand) (hogere bedragen kunnen, maar dan heb je toestemming nodig)
- als je op jezelf woont (je hebt daarvoor toestemming van je ouders nodig!) kan je een aanvraag doen om zelf kindergeld te ontvangen
- als je een verkeersmisdrijf pleegt, kom je voor de politierechtbank en niet voor de jeugdrechter
- ook voor andere ernstige feiten kan je uitzonderlijk voor de gewone rechter worden gebracht
- je mag sigaretten kopen

17 jaar

- je kan het theoretisch examen voor het rijbewijs afleggen en een voorlopig rijbewijs krijgen
- je kan begeleid zelfstandig gaan wonen

18 jaar

- **je bent meerderjarig**
- je mag in principe overal zelf en alleen over beslissen: je kan een huurcontract tekenen, je kan een rijbewijs halen, je mag (moet) gaan stemmen, je kan verkozen worden, enz.

- als je wil verder studeren, moeten je ouders dat betalen en in je onderhoud voorzien, op voorwaarde dat jij de studies ernstig neemt
- je hebt geen toestemming van je ouders meer nodig om te werken je kan zelf je adres wijzigen (sommige steden zullen inschrijving weigeren als je nog student bent)
- je kan trouwen of gaan samenwonen met wie je wil (trouwen kan tot 18 jaar alleen na goedkeuring van de jeugdrechter)
- als je ouders gescheiden zijn, kies je zelf bij wie je gaat wonen

Adressen, folders, websites

Alle informatie over rechten van minderjarigen is te verkrijgen bij de Kinderrechtswinkel: je vindt er brochures of je kan er terecht met individuele vragen
Hoogstraat 81 – 9000 Gent – tel 070/21 00 71
info@kinderrechtswinkel.be en www.kinderrechtswinkel.be

Kinderrechtencommissariaat
Leuvenseweg 86 - 1000 Brussel - 02/552.98.00
kinderrechten@vlaamsparlement.be en www.kinderrechten.be
Folder: Zoveel rechten zo dicht bij huis (gratis)

Kinder- en Jongerentelefoon
Postbus 50 -2800 Mechelen - tel: 102 (gratis)
brievenbus@kjt.org en www.ktj.org
Je kan elke dag gratis naar dit nummer bellen tussen 16 en 22u (behalve op zon- en feestdagen) of een briefje sturen naar de postbus of het e-mailadres.

Als minderjarige op zoek naar een advocaat neem dan een kijkje op www.jeugdadvocaat.be

JIP

En dan is er ook nog het JIP!

Wil je meer uitleg over dit thema? Wil je één van de vermelde websites of folders bekijken? Loop dan binnen in het JIP of jongereninformatiepunt. Je kan er terecht met vragen of problemen in verband met wonen, werk, seks, relaties, sport, jeugdverenigingen, vorming, drugs, geld, cultuur, toerisme, mobiliteit, gezondheid, onderwijs, geweld enz.

In een JIP kan je zelf informatie opzoeken, maar je bent er ook welkom voor een gesprek. Als je wil, zoekt de JIP-medewerker mee naar een antwoord op je vraag of een oplossing voor jouw probleem. Heb je verder advies, hulp of begeleiding nodig, dan word je doorverwezen naar een persoon of dienst die je verder kan helpen.

Voor het adres en het telefoonnummer van een JIP in de buurt: zie www.jips.be.

Najaar 2009

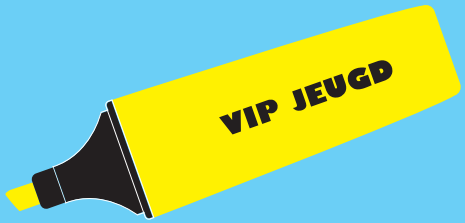

Vlaams InformatiePunt Jeugd vzw
Zuidlaan 25 • 1000 Brussel
www.jips.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

V.u.: Bert Mellebeek, Zuidlaan 25, 1000 Brussel